

1
вересня

Адаптація учнів 5 класу до навчання в основній школі

Актуальність

- Перехід учнів з початкової школи до основної пов'язаний із змінами умов навчання п'ятикласників і справедливо вважається кризовим періодом.

Сьогодні в Україні лише 28% п'ятикласників зберігають таку ж високу успішність навчання, як по закінченню початкової школи. Тому проблема наступності між початковою та середньою ланками освіти залишається актуальною і потребує широкого обговорення в школі.

Адаптація – це пристосування дитини до умов і вимог школи, які для неї є новими.

Причини труднощів періоду адаптації

**Різка
зміна
умов
навчан-
ня**

- збільшився обсяг і кількість навчальних предметів;
- збільшилось тижневе навантаження;
- розширилося коло вчителів-предметників, з якими учні мають постійно спілкуватися;
- розмаїтість і якісне ускладнення вимог, що висувають перед учнем різні вчителі-предметники;
- на зміну першій учительці прийшов класний керівник;
- змінився статус "старшого" у початковій школі на "наймолодшого" – в основній.

- Що робити, коли ображають старшокласники?
- Як впоратись із зростанням кількості уроків, а, отже, і домашніх завдань?
- Як стати значимою людиною для класного керівника?
- Як не загубитись в просторах школи?
- Як розподілити час на перерви і для підготовки до наступного уроку, і для відпочинку?
- Як налагодити відносини з різними учителями, пристосуватися до їхніх вимог, методів навчання, темпераменту?

Причини труднощів періоду адаптації

Вікові особливості учнів

фізичні та фізіологічні зміни

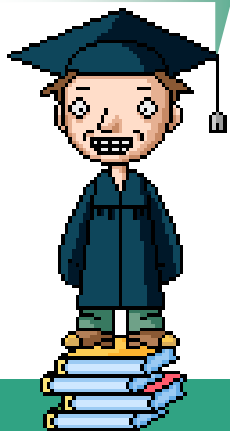
- початок статевого дозрівання;
- інтенсивний ріст тіла;
- зростання фізичного навантаження на всі органи;
- нерівномірність фізичного розвитку і нервової системи

- підвищена втомлюваність;
- зниження рівня концентрації уваги;
- часта зміна настрою;
- уповільнення будь-якої діяльності;
- зниження успішності

нестійкість психіки

- недосконалість нервової системи;
- незначний життєвий досвід;
- низький ситуативний імунітет

- роздратованість;
- збудженість;
- психічне напруження;
- проблеми соціалізації

Причини труднощів періоду адаптації

Організаційні недоліки

**недоскона-
ла система
організації
навчально-
виховного
процесу**

**неправильні
методи
виховання
в сім'ї**

- відсутність чітких вимог до учня;
- дезорганізованість педагогічного та учнівського колективів

- несприймання дитини;
- відсутність єдиних вимог з боку батьків;
- жорстоке ставлення до дитини;
- занадто лояльне ставлення до дитини

- низька організованість;
- неуважність і недисциплінованість на уроках;
- низький рівень працездатності ;
- зниження інтересу до навчання і його результатів;
- високий рівень тривожності.

Причини труднощів періоду адаптації

Проблеми наступності у навчанні

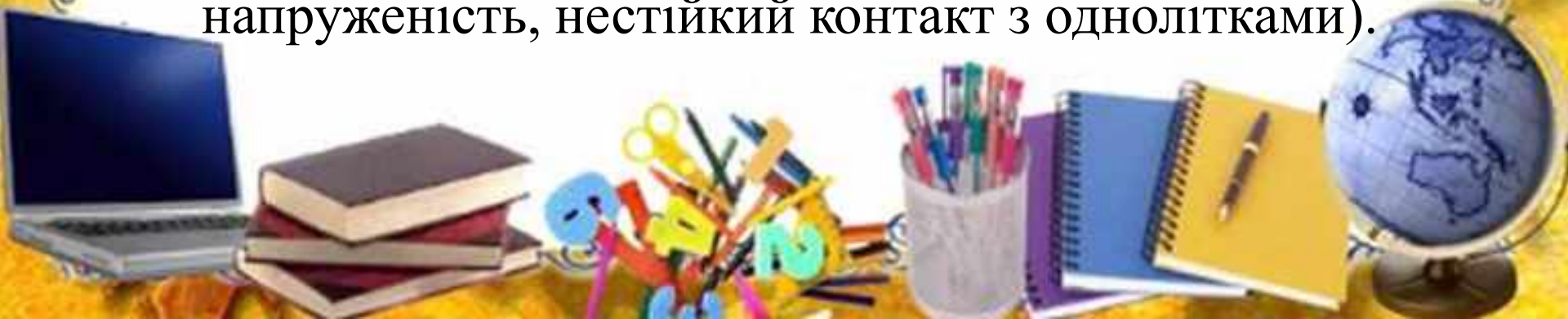
- недоліки розвитку інтелектуальних здібностей – вищих форм мислення, що не розвинулися в початковій школі;
- неповноцінність навичок, зокрема навичок читання, письма, лічби;
- несформованість понятійного мислення;
- відсутність мотивації навчання;
- несаможиттєвість учнів;
- деіндивідуалізація, знеособлювання підходу вчителів-предметників до учнів;
- високі вимоги учителів-предметників, які часто не бачать різниці між п'ятикласниками й іншими учнями основної школи;
- предметне навчання (важко переключитися з одного виду діяльності на інший).

Деадаптація

❖ **Деадаптація учнів** – порушення процесу пристосування до нових умов навчання, що характеризується зниженням успішності в навчанні, неадекватною поведінкою учнів, зниженням самооцінки, підвищеним рівнем тривожності.

❖ **Прояви деадаптації:**

- у вигляді реакції активного протесту (агресивність, негативізм, напруженість, роздратованість);
- у вигляді пасивного протесту (депресія, страх, відсутність інтересу до навчання та шкільного життя);
- у вигляді реакції тривожності (невпевненість, напруженість, нестійкий контакт з однолітками).

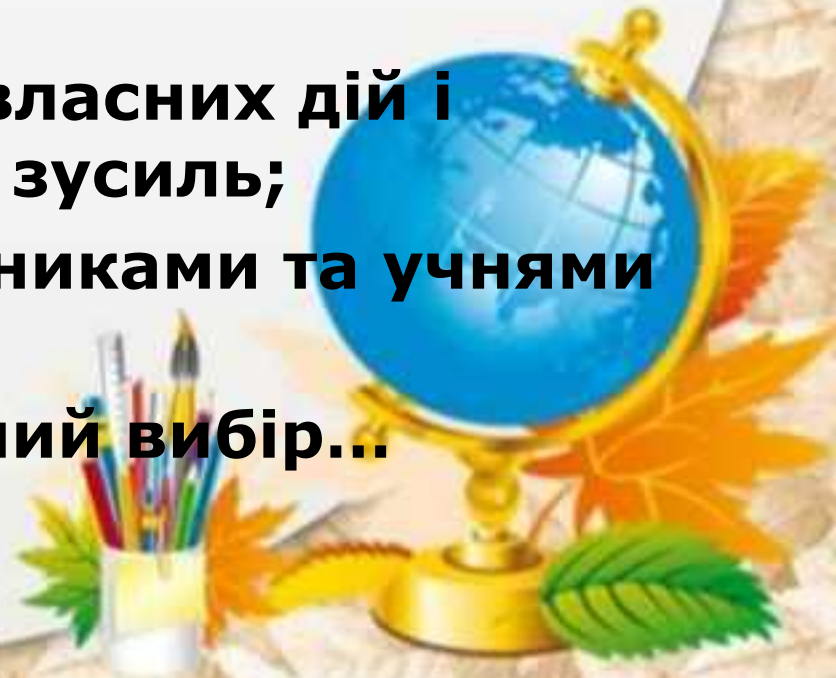

Про труднощі в адаптації можуть свідчити наступні ознаки:

- ❖ **1. Втомлений, зовнішній вигляд дитини.**
- ❖ **2. Небажання дитини ділитися своїми враженнями про проведений день.**
- ❖ **3. Прагнення відвернути дорослого від шкільних подій, переключити увагу на інші теми.**
- ❖ **4. Небажання виконувати домашні завдання.**
- ❖ **5. Негативні характеристики на адресу школи, учителів, однокласників.**
- ❖ **6. Скарги на ті або інші події, пов'язані зі школою.**
- ❖ **7. Неспокійний сон.**
- ❖ **8. Труднощі ранкового пробудження, млявість.**
- ❖ **9. Постійні скарги на погане самопочуття.**

Ознаки успішної адаптації п'ятикласника

- ❖ **успішне засвоєння навчального матеріалу;**
- ❖ **готовність до виконання вимог учителів без попереднього заохочення;**
- ❖ **адекватне сприймання оцінок учителя;**
- ❖ **активність, уважність, стриманість на уроках;**
- ❖ **позитивне оцінювання власних дій і результатів докладених зусиль;**
- ❖ **спілкування з однокласниками та учнями старших класів;**
- ❖ **вміння робити правильний вибір...**

**Потрібно знати дитину,
знати її силу і слабкості,
розуміти її думки, переживання,
бережно доторкнутися до її
серця...**

В. О. Сухомлинський

Для того, щоб дитина краще адаптувалася потрібно:

- створення сприятливої психологічної атмосфери для дитини з боку всіх членів родини;
- формування інтересу до прожитого шкільного дня;
- обов'язкове знайомство з учнями інших класів і можливість їх спілкування після школи;
- неприпустимість фізичних заходів впливу, залякування, критики на адресу дитини
- урахування темпераменту дитини в період адаптації до шкільного навчання;
- надання дитині самостійності в навчальній роботі;
- заохочення дитини. Моральне стимулювання досягнень дитини. Розвиток самоконтролю та самооцінки, самодостатності дитини.

Щоб установити довірливі стосунки з дитиною та зберегти їх:

- Не переривайте дитину, не відвертайтеся, поки дитина не закінчила розповідати, інакше кажучи, не давайте їй приводу тривожитись через те, що вас мало цікавить те, про що вона каже.
- Не ставте забагато запитань.
- Не примушуйте дитину робити те, до чого вона не готова.
- Не примушуйте дитину робити що-небудь, якщо вона втомилась, засмучена.
- Не вигадуйте для дитини багато правил — вона перестане звертати на них увагу.
- Не виявляйте підвищеного занепокоєння з приводу неочікуваних стрибків у розвитку дитини чи деякого регресу.
- Не порівнюйте дитину з жодними іншими дітьми.

Пам'ятка батькам

- ❖ **Не забувай, що найважливіші зустрічі для кожної людини - це зустрічі з дітьми. Звертайте більше уваги на них - ми ніколи не можемо знати, кого ми зустрічаємо в дитині.**
- ❖ **Не картай себе, якщо не можеш зробити чогось для своєї дитини. Картай — якщо можеш, але не робиш. Пам'ятай: для дитини зроблено не достатньо, якщо не зроблено всього.**
- ❖ **Дитина - це не тиран, що заволодіває усім твоїм життям, і не тільки плід плоті і крові. Це та дорогоцінна чаша, яку життя дало тобі на збереження і на розвиток творчого вогню. Це розкріпачена любов матері і батька, в яких буде рости не «наша», «своя» дитина, а душа, дана на збереження.**
- ❖ **Умій любити чужу дитину. Ніколи не роби їй того, чого не хотів би, щоб робили твоїй.**
- ❖ **Люби свою дитину всякою - не дуже талановитою, невезучою, дорослою. Спілкуючись з нею, радій тому, що дитина - це свято, яке поки що з тобою.**
- ❖ **Не чекай, що твоя дитина буде такою, як ти, чи такою як ти хочеш.**

Пам'ятайте:

- ❖ Якщо дитину постійно критикувати - вона вчиться ненавидіти.
- ❖ Якщо дитина живе у ворожнечі - вона вчиться агресивності.
- ❖ Якщо дитину висміють - вона стане замкнутою.
- ❖ Якщо дитина зростає у докорах - формується почуття провини.
- ❖ Якщо дитину підбадьорюють - вона починає вірити в себе.
- ❖ Якщо дитину хвалять - вона вчиться бути вдячною.
- ❖ Якщо дитина зростає в чесності - вона вчиться бути справедливою.
- ❖ Якщо дитина живе у безпеці - вона вчиться вірити людям.
- ❖ Якщо дитину підтримують - вона вчиться цінувати себе.
- ❖ Якщо дитина живе у розумінні і доброзичливості - вона вчиться знаходити любов у цьому світі

Особливості соціалізації молодшого підлітка

- ❖ прагнення уникнути ізоляції, як в класі, так і в малому колективі;
- ❖ підвищений інтерес до питання «співвідношення сил» в класі;
- ❖ вимагання шанобливого, серйозного та довірливого, «недитячого» ставлення до себе;
- ❖ яскраво виражена емоційність.

Завжди пам'ятайте: ми виховуємо дітей власним прикладом. І, навіть, тоді, коли ми не помічаємо, наші діти спостерігають за нами і вчаться бути такими, як ми.

Коли ти думав, що я не дивлюсь...

Коли ти думав, що я не дивлюсь, я побачив, що ти повісив мій перший малюнок на стіну, і я захотів намалювати ще один.

Коли ти думав, що я не дивлюсь, я побачив, що ти годуєш бездомного котика, і я подумав, що добре піклуватися про тварин.

Коли ти думав, що я не дивлюсь, я побачив, що ти печеш мій улюблений пиріг, і я зрозумів, що навіть мале може бути особливим.

Коли ти думав, що я не дивлюсь, я чув як ти молився, і я повірив в те, що існує Бог, з яким можна поговорити будь-коли.

Коли ти думав, що я не дивлюсь, я відчув, як ти поцілував мене перед сном, і я відчув себе коханим.

Коли ти думав що я не дивлюсь, я побачив, як сльози капали з твоїх очей, і я зрозумів, що іноді буває боляче, й це нормально – плакати.

Коли ти думав, що я не дивлюсь, я побачив, що тебе турбує моє життя, і я захотів стати тим, ким маю стати.

Коли ти думав, що я не дивлюсь, я дивився ... та захотів подякувати Тобі за все те, що ти робив, коли думав, що я не дивлюся.

(Автор невідомий)

учень

вчитель

батьки

Тільки спільно,
всі разом,

ми подолаємо всі труднощі!